

Vogelwaarnemingen – Regio Zuid Antwerpen

november - december 2024 - januari 2025

Luc Van Schoor

Gedurende deze 3-maandelijke periode werden in het Ardea werkingsgebied in totaal 4025 vogelwaarnemingen ingevoerd door 262 waarnemers.

In het rijtje van de veel-invoerders ging de onvermijdelijke Pierre Blockx met 781 waarnemingen nogmaals met de pluimen lopen, gevolgd door Danny Jonckheere met 224 wm en John Van de Voorde met 185 wm.

De inzet en interesse van vele vogelliefhebbers, van leek tot kenner, vormt telkens weer de basis voor de opmaak van de 3-maandelijke vogelverslagen gedurende de laatste 12 jaar.

De succesrijke natuurdatabank 'waarnemingen.be' vormt een onuitputtelijke bron van informatie maar mag niet leiden tot een wedstrijd "om ter meeste soorten waarnemen".

Alle gegevens, van gewone tot zeldzame soorten, zijn nuttig om de verspreiding en de populatiegrootte binnen de Ardea regio te kunnen inschatten.

In de vogelverslagen worden alleen waarnemingen opgenomen die onder persoonlijke eigenaam werden ingevoerd.

Soortenbespreking

Gedurende deze periode werden waarnemingen van 105 vogelsoorten ingevoerd, waarvan ik hierbij 32 soorten bespreek. De verslaggever put telkens uit duizenden waarnemingen waarbij twijfelgevallen of onjuistheden zoveel mogelijk worden uitgesloten. Hoe dan ook, elke waarnemer (-ster) is 100% verantwoordelijk voor zijn/haar ingevoerde waarneming(en).

Als oorspronkelijk Afrikaanse soort heeft de **koereiger** zijn broedareaal gedurende de laatste decennia gestaag noordelijk uitgebreid. Dat leidde niet alleen tot enkele broedgevallen in Nederland en België, maar tevens ook tot plaatselijke concentraties in foeraageerplaatsen zoals bv. 20 exemplaren op 28 november bij de Zinkvalstraat/Schelle (KDK).

Slobeend - foto: Walter De Weger

Een **kleine zilverreiger** foerageerde in Blue Gate/Antwerpen op 16 november (GB) en 1 ex langs de Grote Struisbeek/Edegem op 10 december (ECl).

Er werden in totaal 17 waarnemingen van **grote zilverreiger** ingevoerd:

- 14 x telkens een overvliegende of solitaire vogel:
- in Hove (PB, JD, KM, STH, SVA)
- In de Hobokense Polder/Blue Gate (JM, SK, DW, DJ)
- over Edegem (ML)

- over Berchem (VT)
Voorts nog 1 ex zittend langs Kleine Struisbeek/Wilrijk op (El) en 3 ex vlogen op 3 december zuidwaarts over Hove (JCe).

De laatste jaren worden **ooievaars** een enkele keer ook tijdens de winterperiode waargenomen: op 19 januari pleisterde 1 ex langs de Boshoekestraat/Hove (JD) en op 28 januari vlogen 2 ex over centrum Mortsel (ML).

Grote zaagbek (links vrouw - rechts man) - foto: Walter De Weger

Rond medio november trok 2 x een groep **toendrarietganzen** zuidwaarts over Frijthout/Hove:

14 ex op 13 november (JCe) en 52 ex op 17 november (JCe).

Een **kolgans** vloog op 26 december over het Olympisch Stadion/Kiel (RD) en een groep van 40 ex trok op 29 januari zuidwaarts over de Schelde bij de veerdienst Hoboken (JM).

Smient blijft als wintergast de minst algemene eendensoort in de Ardea-regio met 1 koppel in Fort V/Edegem van 16 november tot 14 december (DJ, OF, MJ, JCe, LVS) en 3 ex op 2 januari op Fort VI/Wilrijk).

Op 14 december pleisterde een gebiedsmaximum van 477 ex **krakeend** op Fort V/Edegem, waar ze voornamelijk foerageerden op eendenkroos (DJ, LVS).

De sierlijke **pijlstaart** is een jaarlijkse wintergast op Aquafin - Antwerpen Zuid met een max van 26 ex op 16 december (GB).

Het aantal **slobeenden** in de Hobokense Polder liep op tot 19 ex op 30 december (DJ, MVR, RM) en in het Hof

Havik - foto: Walter De Weger

ter Beke/Wilrijk tot max 18 ex op 18 december (DJ, LVS).

Voor **tafeleend** vormt Fort V/Edegem het meeste geschikte winterhabitat met een max van 34 ex op 19 januari (DJ, VS).

Kuifeend verkiest in onze regio bij voorkeur Aquafin-Antwerpen Zuid als winterfoerageergebied met een maximum van 110 ex op 19 januari (GB).

vizier in Frijthout/Hove (JCe) en op 14 november en 15 december over de Hobokense Polder (RM, WMe) en een adulte vogel joeg op 17 januari over de Beekhoek/Hove (LV).

Een **smelleken** vloog zuidwaarts over Frijthout/Hove op 17 november (JCe).

Het enige **bokje** pleisterde op 9 januari langs het Broekskot in de Hobokense Polder (DJ).

Op 16 januari werden in de Hobokense Polder 20 **watersnippen** opgespoord met een warmtekijker (MM)

Solitaire **houtsnippen** werden gedurende deze periode waargenomen in: Fort V/Edegem (JDe), in Hobokense Polder (WMe, LBa, JD), in Schoonselhof/Antwerpen (PLe) en 2 ex op 28 december in Fort VII/Wilrijk (AP, RD).

Samen met sporen van een foeragerende **kerkuil** werd op 25 januari ook een dood adult exemplaar gevonden op Fort VII/Wilrijk (KM).

Zwarte specht was actief in de Hobokense Polder met, tussen 21 november en 25 januari, 7 ingevoerde waarnemingen van telkens een roepend mannetje (MVR, JM, DJ, LBa). Voorts waren solitaire mannetjes roepactief in Fort VII/Schoonselhof/Wilrijk op 2 november en 26 december (NDW, NS) en in het Uilenbos/Hove (BMi).

Middelste bonte specht was eveneens opvallend actief in de Hobokense Polder met op 4 en 29 november, 3 en 17 december, telkens een luid roepend mannetje (JVV, LBa, FVD). Verder

Zwarte specht met voedsel voor jong - foto: Guy Borremans

De eerste **grote zaagbekken** kwamen dit jaar toe op 13 december: 1 ex overvliegend UA Campus 3-Eiken/Wilrijk (SB), 1 mannetje op Fort V/Edegem (JC) en op 14 december op de parkvijver Schoonselhof/Antwerpen (DJ), 1 tot 3 ex pleisterden van 16 december tot 13 januari op Fort VII/Wilrijk (MR, JVV, AP, RDe, BP).

Een **rode wouw** vloog op 14 januari over te weilanden ten zuiden van het Uilenbos/Hove (WE) en een 2de ex vloog op 27 januari over Groen Neerland/Wilrijk (LS).

Een **blauwe kiekendief** vloog in zuidwestelijke richting over Frijthout/Hove op 13 november (JCe).

Een jagende eerste kalenderjaar **havik** kwam op 13 november in het

werd nog alleen een foeragerende vogel waargenomen in het Uilenbos/Hove (RDM).

Kleine bonte specht werd alleen in de Hobokense Polder waargenomen op 17 en 28 december en 10 januari (LBa, NVD, DW). Daarmee is nogmaals aangetoond hoe moeilijk deze kleinste specht te vinden is, ook in andere geschikte habitats in onze regio.

Op 3 november vlogen nog 4 late **boomleeuweriken** op Frijthout/Hove (PB)

Als gevolg van de klimaatopwarming en de daarmee gebonden zachte temperaturen overwintert **zwartkop** in toenemende mate in de lage landen.

Het zijn steeds mannetjes die in de tuinen door voederplaatsen (met fruit) worden aangelokt. We noteerden in januari waarnemingen in volgende privé-tuinen:

- in Dennenlaan/Wirijk (MG)
- in Elsdonk/Edegem (HB)
- in Groen Zuid/Hoboken (GB)
- in Aartselaarstraat/Hoboken (Li)
- in Elsdonk/Edegem (VDS)

De coniferentuin van Park Middelheim/Antwerpen blijft een geschikt habitat voor **kuifmees**, met een roepende vogel op 30 november (LVS).

Op 13 november vlogen 2 **barmsijzen** over Frijthout/Hoe (JCe)

Verspreid over de ganse periode werden in totaal 38 **appelvinken** waargenomen. Het betrof merendeels overvliegende vogels (1 tot 6 exemplaren)

- over Frijthout/Hove (PB)
- over centrum Hove (JCe, AD)

Appelvink - foto: Kathy Delange

- over UA Campus 3-Eiken/Wilrijk (SB, LVN, PLe, JE)
- over Fort VI/Wilrijk (PLe).

Totaal overvliegend 23 ex

En in deze vier gebieden tevens ter plaatse zittende vogels: totaal zittend 15 ex

De enige waargenomen **kruisbek** vloog op 25 december over de Hobokense Polder (WMe)

Exoten

2 **monniksparkieten** vlogen op 29 november roepend over de Koornbloemstraat/Wilrijk (LVS). Ze zijn dus terug van weggeweest.

Met een totaal van 1510 **halsbandparkieten** op de slaapplaatsen, met resp. 660 ex in de Volhardingstraat/Kiel en 850 ex afrit ring Antwerpen/Borgerhout, lag het aantal op 10 november een stuk lager dan op de herfststelling van 2023 (2109 ex) en zeker in vergelijking met de zomertelling (3058 ex Volhardingstraat + afrit Borgerhout). Het was bij het indienen van dit vogelverslag nog niet bekend of en waar een 3de mogelijke slaapplaats gelegen is. Wordt ongetwijfeld vervolgd!! (WDW, LVS, ES, NS).

Vraag: gelieve mogelijke of zekere slaapplaatsen of slaapvluchten (na zonsondergang!) van halsbandparkieten, met vermelding van de juiste vliegrichting, te melden op waarnemingen.be of via een mail naar ardea@hobokensepolder.be. Alvast bedankt voor elke bruikbare tip !!

Waarnemers

AD Ann De Cock
 AP Anita Piessens
 BMi Bernard Misserez
 BP Bram Piot
 DJ Danny Jonckheere
 DW Dries Willems
 ECI Erwin Claes
 EI Elien
 FVD Frederik VDS
 GB Guy Borremans

Kuifmees - foto: Guy Borremans

HB Hugo Bender
 JC Johan Claessens
 JCe Jan Celis
 JD Julien Dua
 JDe Johan Denonville
 JE Joris Elst
 JM J. Meuris
 JVV John Van de Voorde
 JWV Jan Vanweynsberghe
 KDK Kris De Keersmaecker
 KM Koen Maes
 LBa Lisette Bastiaens
 Li Livia
 LS Lieven Simons
 LV Lucas Vanermen
 LVN Lauren Van Nimmen
 LVS Luc Van Schoor
 MG Marleen Geerts
 MJ Marc Jeurissen
 ML Marnix Lefranc
 MM Maarten Mortier
 MVR Marc Van Ruymbeke
 NDW Nadia De Winter
 NS Niels Schild
 NVD N Van Dyck
 OF Olivier Fuchs
 PB Philippe Barbaix
 PLe Pieter Leblans
 RD Robbrecht Debbaut
 RDe Ronny Deckers
 RDM Robrecht De Medts
 RM Rune Matthijssens
 SB Stijn Baeten
 SK Sven Kerstens
 STH Steven Hosteyn
 SVA Sophie Van den Audenaerde
 VDS Veerle De Saedeleer
 VT Victor Torres
 WE Wouters Enbroucxk
 WMe Wim Mertens